

Borst verwijderen

In overleg met u is besloten dat de borst verwijderd wordt. Andere namen voor het verwijderen van de borst zijn ablatie, mastectomie of borstamputatie. Bij een borstamputatie wordt de hele borst met de tepel weggehaald. Tijdens het gesprek met de chirurg over de operatie wordt met u besproken wat het plan ten aanzien van de oksel zal zijn (wel/niet verwijderen van lymfeklier(en)). Afhankelijk van de hechttechniek die de chirurg heeft gebruikt is het wel of niet nodig om een drain achter te laten na de operatie. Als u een drain heeft is dit om overtollig wondvocht af te voeren. De drain uit de borstwond mag 's avonds of de dag na de operatie verwijderd worden (afhankelijk van hoeveel vocht er afloopt). De drain wordt met een hechting in de huid vastgezet; deze wordt doorgesneden en verwijderd als de drain verwijderd mag worden. De operatie wordt uitgevoerd door of onder toezicht van uw eigen chirurg. Het ETZ is een opleidingsziekenhuis en een chirurg in opleiding is bij de operatie aanwezig of voert deze (deels) uit.

Na het verwijderen van de borst wordt het weefsel door de patholoog-anatoom onderzocht onder de microscoop. De patholoog beoordeelt:

- De snijranden (of deze schoon zijn; er mogen geen tumorcellen in de randen zitten, we spreken dan van 'radicale verwijdering').
- De totale afmeting van de tumor.
- De gradering (groeisnelheid van de tumor).
- Kenmerken van de tumor (hormoon en/of eiwitgevoeligheid).
- Wel of geen uitzaaiingen in de lymfeklier/klieren.
- Als u voorbehandeld bent met medicijnen wordt er tevens gekeken hoe de cellen hebben gereageerd op de behandeling; de zogenaamde pathologische respons.

Na uw operatie wordt u opnieuw besproken in het MDO om het aanvullende behandelplan te maken.

U komt op de poli om de uitslag van de operatie en het aanvullende behandelplan te bespreken en de wond te laten beoordelen.

Aanvullende behandelingen kunnen zijn:

- Bestraling (radiotherapie)
- Hormoontherapie
- Doelgerichte therapie
- Chemotherapie
- Opnieuw opereren als de snijranden niet schoon zijn
- Een combinatie van bovenstaande behandelingen

Deze aanvullende behandeling kunnen per persoon anders zijn. Uw specialist bespreekt met u welke behandeling voor u geschikt is en u krijgt alle benodigde informatie. Voor verdere behandeling wordt u doorverwezen naar specialisten zoals de internist-oncoloog en/of de radiotherapeut. Soms is het nodig om, voordat de aanvullende behandeling starten, onderzoek te doen naar eventuele uitzaaiingen elders in het lichaam.

Waarom aanvullende therapie bij borstkanker?

Na een operatie voor borstkanker is er een goede kans op genezing, vooral als er geen uitzaaiingen zijn. Zelfs bij aanwezigheid van uitzaaiingen in de lymfeklieren is genezing goed mogelijk maar er bestaat dan een groter risico op uitzaaiing van de kanker elders in het lichaam. Aanvullende therapieën zoals chemotherapie, doelgerichte therapie en hormonale therapie worden gebruikt om eventuele overgebleven kankercellen te doden en de kans op uitzaaien van de ziekte te verkleinen.

De kans op terugkomst van kanker is onder andere afhankelijk van:

- Eén of meerdere uitzaaiing(en) in de verwijderde oksellymfeklieren.
- De uiteindelijke grootte van de tumor in de borst.
- De gradering van de tumor.
- Leeftijd.
- Kenmerken van de tumor.

Praktische informatie

- De dag voor de operatie wordt u op de hoogte gesteld hoelaat u zich mag melden op de dag van operatie.
- Indien mogelijk komt u op een 1 persoonskamer.
- De eilandpleister die over de wond heen gaat mag er na 2 dagen af (2 dagen de wond drooghouden) en dan mag u gaan spoelen met de douche. Na het douchen de wond voorzichtig droogdeppen.
- In bad mag u na 2 weken (indien wond dicht is).
- Als u hechtpleisters/hecht strips/zwaluwstaartjes heeft, deze laten zitten totdat ze er vanzelf vanaf vallen.
- Als de wond droog is, hoeft er geen pleister meer op.
- Hechtingen die gebruikt worden zijn oplosbaar (indien anders dan wordt dit met u besproken).
- Tijdens het intake gesprek op de poli wordt de prothese bh aangemeten door de verpleegkundige.
- U ontvangt op de afdeling een prothese BH nadat u geopereerd bent samen met een tijdelijke prothese (is een hoesje van katoen gevuld met een speciale vulling wat in de prothese bh past).
- Voor uw vertrek naar huis kijkt een verpleegkundige samen met u en uw partner, of iemand anders uit uw naaste omgeving die u erbij wenst, naar de wond.
- De verpleegkundige van de afdeling bespreekt met u of u gebruik wil maken van thuiszorg voor de zorg en controle van het wondgebied. Indien u dat wenst wordt dat door de verpleegkundige aangevraagd.
- U krijgt een hartenkussen mee tijdens het intakegesprek op de polikliniek.
- Neem de pijnstilling volgens het schema in dat u meekrijgt bij ontslag op de voorgeschreven tijdstippen gedurende enige dagen. Blijf de pijn voor door op tijd pijnstilling in te nemen.
- Ter voorkoming van problemen met de schouder is het belangrijk de arm van de geopereerde zijde gewoon te gebruiken. Vermijd de eerste weken zware activiteiten.
- Bewegen is goed voor het herstel, maak zo nu en dan een wandeling als uw situatie dat toelaat.
- De eerste week na de operatie is fietsen en/of autorijden niet aan te raden.
- Als u weer thuis bent, mag u uw eigen medicatie weer hervatten, tenzij anders aangegeven.

Herstel na borstamputatie en mogelijke effecten

Door de operatie ontstaat er een vrij groot litteken. De borstwand is niet altijd glad en kan hobbelig of verdikt zijn door de hechtingen of door wondvocht wat ontstaat na de operatie (seroom). Dit is normaal en niet schadelijk. Daarnaast merkt u waarschijnlijk dat de huid minder gevoelig is of soms zelfs gevoelloos, met name rondom het litteken. Dit kan later iets bijtrekken. Een deel van de wond kan juist extra gevoelig zijn. Dit alles heeft te maken met de zenuwen die doorgesneden zijn in het operatiegebied. Als u last heeft van vochtophoping of twijfels heeft kunt u altijd contact opnemen met de mammapoli of een vraag stellen via MijnETZ aan de verpleegkundig consultant. U kunt zo nodig een foto van de wond meesturen. Soms kunnen de wondranden wat gaan wijken. De wond kan dan ook wat vocht lekken. Het is vaak voldoende om de wond goed schoon te spoelen onder de douche. De wond kan niet opnieuw gehecht worden en groeit in dit geval vanzelf dicht.

Herstel thuis

Het is belangrijk dat u uzelf na de operatietijd geeft om te herstellen. De tijd die u nodig heeft, varieert per persoon. Aarzel niet gevoelens en emoties te bespreken en vragen hierover te stellen. Bij twijfel of last kunt u contact opnemen met de mammapoli of een vraag stellen via MijnETZ aan de verpleegkundig consultant. In overleg met u wordt er 2 weken na de operatie een controle afspraak ingepland bij de mammacare verpleegkundige.

Na een borstamputatie zijn de tweede en derde week na operatie vaak de meest pijnlijke en vervelende weken. Hierna volgt meestal snel verbetering van de klachten.

Na ongeveer zes weken is het wondgebied voldoende genezen en de huid niet meer zo gevoelig. U komt op controle en krijgt dan een aanvraag mee voor de definitieve prothese zodat u naar een speciaalzaak kunt om deze te laten aanmeten (u dient zelf een afspraak maken hiervoor maken; zie adressenlijst in folder).

Als de borstwand bestraald moet worden komt u 6 weken na het bestralen op controle en krijgt u de aanvraag voor de definitieve borstprothese mee.

Neem altijd contact op bij:

- Koorts ($>38,5^{\circ}\text{C}$),
- Ontsteking (wondranden zien vurig rood)
- Zwelling/nabloeding
- Ernstige pijn ondanks de pijnstilling

Bij ontslag krijgt u een schema voor pijnstilling mee en telefoonnummers wie u kunt bellen bij problemen buiten kantooruren.

Informatie over een definitieve borstprothese

Na een amputatie van de borst kiezen veel vrouwen ervoor om een siliconen borstprothese in de bh te dragen. Wanneer de wond helemaal genezen is kan de definitieve prothese aangemeten worden in een speciaalzaak. De aanvraag /machtiging krijgt u vanuit het ziekenhuis mee. Elke 2 jaar kunt u een nieuwe prothese vergoed krijgen (afhankelijk van verbruikt eigen risico in dat jaar).

De verschillende borstprothesen

De siliconen borstprothese

De meeste prothesen zijn gemaakt van siliconen. Dit materiaal zit in een flinterdun, huidkleurig laagje, een soort folie. Siliconen is een zacht, soepel materiaal waarmee de vorm van een borst goed kan worden nageemaakt. Het materiaal voelt bijna net zo zacht aan als een echte borst en houdt een goede vorm. Bovendien neemt de prothese de temperatuur van de huid aan. De prothese is afwasbaar met water en neemt geen geur aan.

U kunt er ook mee zwemmen en sporten. U kunt voor het zwemmen en sporten ook een hoesje maken of eventueel het hoesje van uw tijdelijke prothese gebruiken en deze opvullen met speciale watten. Er zijn ook speciale zwemprothesen verkrijgbaar.

Een zelfdragende borstprothese of contactprothese

Dit is een siliconenprothese die direct op de huid geplakt wordt, zodat de prothese niet kan verschuiven. Sommige vrouwen hebben bij het dragen van de prothese weer het gevoel een borst te hebben. Deze prothese kan 1 jaar na de operatie (of bestraling) gedragen worden.

De maatprothese

In enkele gevallen komt het voor dat bovengenoemde borstprothesen absoluut niet passen of problemen geven bij het dragen. Er is dan nog de mogelijkheid van een maatprothese. Dit is een prothese die speciaal voor u gemaakt wordt. Informatie hierover kunt u krijgen op de mamma poli.

De lichtgewichtprothese

Diverse firma's verkopen een zogenaamde lichtgewicht prothese. Deze is ook geschikt als zwemborstprothese. Ze zijn gemaakt van volledig siliconen of bestaan uit een kern van siliconen met daaromheen schuimplastic. De siliconenprothesen zijn erg uitgehold; wat opgevuld kan worden met dracon vilt watten of met een apart bijgeleverd foam kussentje. Deze lichtgewicht prothesen zijn vooral geschikt voor vrouwen die een grote cup maat hebben of bij wie het gewicht van een normale prothese problemen oplevert, zoals schouderklachten.

Onderhoud prothese

Omdat de siliconenprothese intensief wordt gebruikt, is het aan te raden deze goed te verzorgen.

- Als u slaapt, hoeft u de prothese niet te dragen. Om een goede vorm te behouden, is het aan te raden de prothese te bewaren in de meegeleverde doos.
- Houd de prothese schoon volgens de gebruiksaanwijzing. Gebruik in elk geval geen agressieve (bijtende) middelen, omdat deze de prothese kunnen beschadigen.
- Pas op voor beschadigingen door nagels, halen van katten of honden, stoom (boven een pan), broches en corsages.

Tijdens het intakegesprek zal de mammacare verpleegkundige eventueel andere prothese- mogelijkheden bespreken

Verkoopadressen borstprothesen met S.E.M.H.

(Stichting Erkenningregeling leveranciers Medische Hulpmiddelen)

TILBURG Martine lingerie Goirkestraat 32 013 5441484 Serviceadres locatie ETZ Elisabeth 013 5455823	VLIJMEN Silhouet Wilhelminastraat 10 073 51117015
OISTERWUK Christ Smulders Burg. Verwielstraat 7 013 5282125	DONGEN Pure Mammacare Hoge Ham 112 06-41504800 www.puremammacare.nl
BREDA The lingerie store Veemarktstraat 26 076 5335363	OOSTERHOUT Nooyen care Veerseweg 10 4901 ZE Oosterhout 0162-465828
BAARLE NASSAU Martine lingerie Sint Annaplein 16A 013 2077474	Emje Consulente komt gratis aan huis de borstprothese aanmeten, ook voor BH's Afspraak maken: 0180-410299 www.emie.nl
ROSMALEN v.d. Burgh Lady service De driesprong 26 073 5213027	